

«Εγκλήματα καρδιάς» της Beth Henley από την ΕΘΑΛ

Μετάφραση: Χριστίνα Μπάμπου-Παγκουρέλη

Σκηνοθεσία: Πολύκαρπος Πολυκάρπου

Σκηνική/Κοστούμια: Μιχάλης Σδούγγος

Παίζουν: Έλενα Ευσταθίου, Αννίτα Τερζή, Χρύσανθος Χρυσάνθου, Αντρη Ευμίδου, Χριστιάννα Μάρκου, Χρίστος Μπουκαβάλας.

Δε γνώριζα ούτε το κείμενο της Beth Henley, ούτε το όνομά της. Μεταξύ των έντονων συναισθημάτων που βίωσα στην παράσταση της ΕΘΑΛ ήταν και η απορία, γιατί η επίδραση του Τσέχοφ και του Τένεσι Ουίλιαμς, που προβάλλει τόσο κτυπητή και ακάλυπτη, αλλά και τόσο κακά αξιοποιημένη, δεν αποτέλεσε αποθετικό παράγοντα για την επιλογή του έργου. Στο διάλειμμα διάβασα το σημείωμα του σκηνοθέτη Πολύκαρπου Πολυκάρπου, ο οποίος ονομάζει τα «Εγκλήματα καρδιάς» διακειμενικό διάλογο με τον Τσέχοφ μέσω του Ουίλιαμς, αλλά πέραν από το δανεικό και το επεξεργασμένο, ο σκηνοθέτης βλέπει και «καυστικό

χιούμορ» και «ζηλευτό ταλέντο». Αν αυτό αληθεύει, τότε σημαίνει ότι η παράσταση κάλυψε, αλλοίωσε, εξουδετέρωσε τα χαρίσματα του κειμένου.

Πάντως, όταν οι μετά την παράσταση εντυπώσεις σμίγουν σ' ένα πονεμένο «Τις πταίει;», τότε οδηγούμαστε στον άχαρο διαμελισμό του αισθητικού συνόλου και στην ανασκόπηση των συνθετικών του. Αυτό, βέβαια, είναι κάτι που κάνει κανείς σε κάθε προσπάθεια αξιολόγησης μιας παράστασης, αλλά η ειδοποιός διαφορά εντοπίζεται στο γεγονός αν την αφετηρία της αναλυτικής αξιολόγησης αποτελεί η αυθόρμητη μονολογική αποδοχή ή η εξίσου αυθόρμητη μονολογική άρνηση. Ομολογώ, ότι τέτοια άρνηση ήταν δική μου αντίδραση σε διάφορα δομικά επίπεδα και χρονικά σημεία της παράστασης. Επιστρέφοντας στο κείμενο, όμως, με εκπλήσσει ακριβώς η έλλειψη διαλόγου μέσα στις τόσο στενές σχέσεις που συνάπτει η Beth Henley με τις «Τρεις Αδελφές» του Τσέχοφ ή με το «Λεωφορείο ο πόθος» και άλλα έργα

του Ουίλιαμς. Διάλογος υπάρχει εκεί που όλοι οι συμμετέχοντες σ' αυτό έχουν κάτι να πουν και δεν άκουσα τη Henley να λέει κάτι στους μεγάλους της συνομιλητές. Ακόμα και μια συνειδητή παρωδία θα μπορούσε να αποτελέσει μια ενδιαφέρουσα μορφή διαλόγου, όχι όμως μια παρωδία ασυνειδητή και εκ των πραγμάτων.

Ο Πολύκαρπος Πολυκάρπου έχει κάνει καλές παραστάσεις στην Κύπρο, μια απ' αυτές εντυπωσίασε ιδιαίτερα, το «Ληδρας και Ρηγαίνης» του Α. Κουκίδη. Κι επειδή το πρώτο που κάνω σχηματίζοντας μια άποψη είναι να την αμφισβητώ και επειδή ακόμα έχω εμπιστοσύνη σ' ένα σκηνοθέτη με μακρά τριβή με τη δραματολογία, ήμουν πρόθυμη να υποθέσω ότι αυτός είδε στο κείμενο της Henley αυτά που εγώ απέτυχα να ανακαλύψω. Σε τέτοια περίπτωση, όμως, έπρεπε να μας πείσει υπέρ αυτού το σκηνικό αποτέλεσμα.

Η παράσταση ήταν άδεια από σημαντικές πράξεις, μορφές, διαλόγους. Το κενό γέμιζε από πολλές νευρικές αμήχανες κινήσεις

των ηθοποιών και παιχνίδια με αντικείμενα. «Ευτυχώς» το έργο διαδραματίζεται στην κουζίνα, έτσι οι ήρωες του έργου έχουν για άλλοθι τις μικροκινήσεις. Για παράδειγμα ανοίγουν ψυγεία, ερμαράκια, αναψυκτικά, φτιάχνουν ποτά, κάτι τρώνε. Τα ασημάντα μεγαλώνουν για να γεμίσουν το χώρο και το χρόνο εν απουσία των σημαντικών. Το ίδιο και το σκηνικό του Μιχάλη Σδούγγου, όπου η κουζίνα του σπιτιού αναβαθμίζεται σ' ένα ψηλό και ογκώδες ξύλινο κατασκεύασμα. Και αυτό, πιστεύω, είναι μεταφορά στο οπτικό επίπεδο της ίδιας φόρμουλας. Το ασημαντο μεγαλώνει τεχνητά παίζοντας το ρόλο του σημαντικού.

Αντιλαμβάνομαι ότι περνώ βιαστικά από το ένα θέμα στο άλλο, αλλά συνεχίζοντας την παρακολούθηση της εικαστικής γραμμής, θεωρώ την ενδυματολογική γραμμή της παράστασης πολύ αποκαλυπτική. Η ασάφεια και η αμορφία των κοστούμιών ήταν η έκφραση της αποτυχίας του κειμένου να διατυπώσει όχι μόνο τους χαρακτήρες, αλλά και τις μορφές

των ηρώων. Αυτή η αποτυχία δε διορθώθηκε από το σκηνοθέτη και τους ηθοποιούς. Άδικη ήταν η δοκιμασία για τις νεαρές Άντρη Ευμίδου και Χριστιάννα Λάρκου. Η πρώτη έκανε αξιοπρεπές ντεμπούτο στο «Μαλλιά-Κουβάρια», η δεύτερη είχε αθώα χάρη ως μικρή Χάβα στο «Βιολιστή στη στέγη». Εδώ, όμως, η πρώτη έχει να παίξει ένα υβρίδιο της τσεχοφικής Μάσας με την Μπλανς Ντυπούα. Η άλλη έχει μπροστά της ένα ρόλο-κράμα ασουλούπωτου ρομαντισμού και νευρωτικού ερωτισμού. Ακατόρθωτοι στόχοι.

Οι έμπειροι Χρύσανθος Χρυσάνθου και Έλενα Ευσταθίου πολλά έχουν περάσει, περνούν και τα «Εγκλήματα καρδιάς». Όμως, η φθορά από τέτοια περάσματα είναι επικίνδυνη για κάθε ηθοποιό.

Αυτή η παράσταση ήταν η αρχή της νέας περιόδου ζωής της ΕΘΑΛ με τον καλλιτεχνικό διευθυντή Μηνά Τίγκιλη. Θα πούμε το κοινότυπο, αλλά αληθινό «Πάσα αρχή δύσκολη» και θα αναμένουμε τη συνέχεια.

Νόνα Μολέσκη

